

Högåsen

Arkeologisk utredning vid Västra Tye, Hammarö socken och kommun,
Värmlands län.

Värmlands Museum rapportserie 2020:19
Författare: Johan Richardson

VÄRMLANDS MUSEUM

Uppdrag

Box 335

651 08 Karlstad

Tel: 054 - 701 19 00

Fax: 054 - 701 19 98

E-post: museet@varmlandsmuseum.se

www.varmlandsmuseum.se

© 2020 Värmlands Museum

Högåsen

Arkeologisk utredning vid Västra Tye, Hammarö socken och kommun,
Värmlands län.

Dnr 20.270.0079

Johan Richardson
Uppdrag
Värmlands Museum

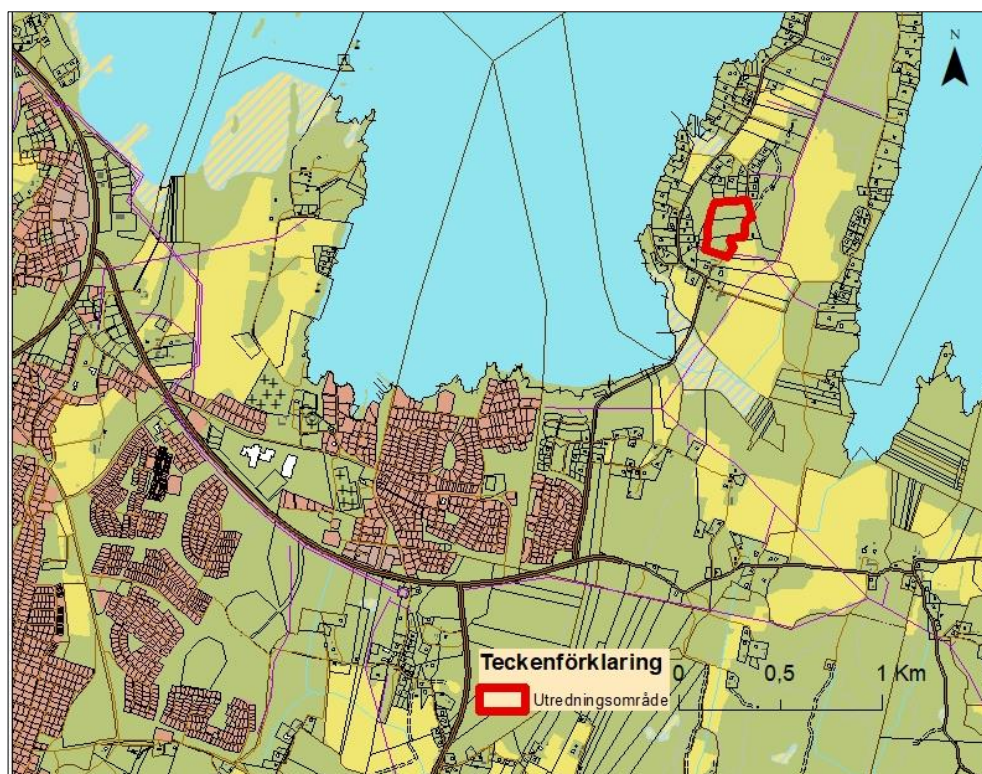

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

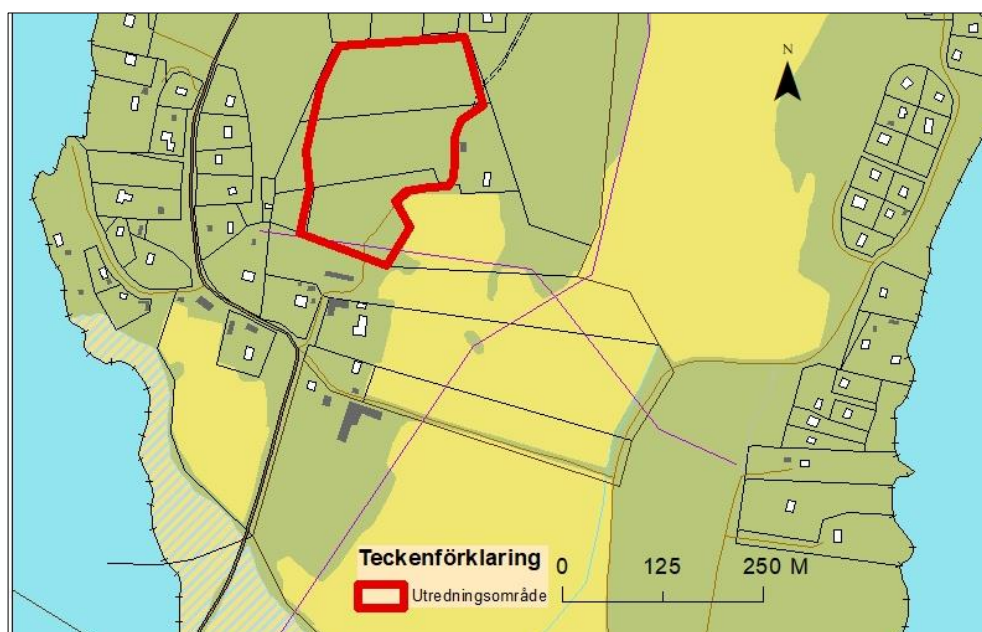
Inledning	6
Bakgrund	6
Syfte.....	6
Områdesbeskrivning och fornlämningsmiljö	7
Arkeologiska undersökningar i närområdet	9
Genomförande.....	10
Förutsättningar.....	10
Avgränsning.....	10
Metod	10
Avvikelse.....	10
Resultat.....	12
Schakt 1-19	12
Inventering av utredningsområdet.	14
Tolkande sammanfattning	16
Källor	17
Litteratur	17
Kartor.....	18
Övriga uppgifter	18
Tekniska och administrativa uppgifter	19
Bilaga 1. Schaktbeskrivning	20
Bilaga 2. Objektbeskrivning.....	22

Omslagsbild: *Detaljbild över objekt 3. Foto från SSV, taget av Johan Richardson Värmlands Museum.*

Kartor ur allmänt kartmaterial © Lantmäteriet Dnr MS2005/01156.
©Värmlands Museum

Figur 1. Utsnitt ur fastighetskartan som visar utredningsområdets belägenhet

Figur 2. Utsnitt ur fastighetskartan som visar utredningsområdets belägenhet på Tynäsudden.

Inledning

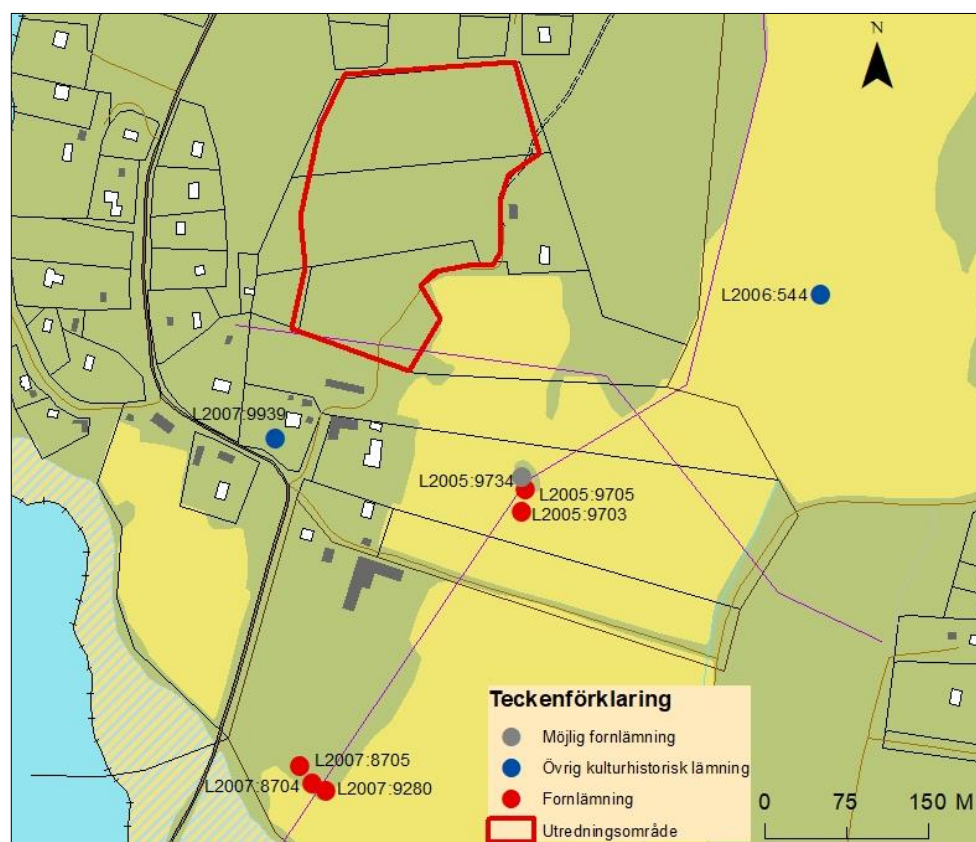
Bakgrund

En arkeologisk utredning utfördes av personal från Värmlands Museum under perioden 23 – 25 juni 2020 inom en begränsad yta vid Högåsen, Västra Tye, Hammarö socken och kommun, Värmlands län. (se figur 1 och 2). Uppdraget utfördes då Hammarö kommun har tagit fram förslag på ny detaljplan över området, vars syfte är att möjliggöra för cirka 15 bostäder med tillhörande infrastruktur inom utredningsområdet. Detaljplanen föreslår även att en del mark planläggs som naturmark, lek – och parkmark samt dagvattendamm. Utredningsområdet motsvarar hela planområdet om cirka 4,5 hektar.

Utredningsområdet är beläget strax norr om gårdarna västra- och östra Tye som omnämns första gången i jordeboken år 1715. Namnet Tye omnämns första gången i jordeboken år 1540 då två gårdar upptogs (Ortnamn i Värmlands län). Omkring 200 meter söder om utredningsområdet återfinns en möjlig gravhög (L2005:9734), en gravhög (L2005:9705) samt skålgropsförekomst (L2005:9703) Ytterligare cirka 300 meter söder om dessa återfinns två gravhögar (L2007:9280 och L2007:8704) samt en fångstgrop (L2007:8705). I utredningsområdet närhet har det även påträffats lösfynd av järnålderskaraktär i form av en eldslagningssten och två sländtrissor (L2006:544 & L2007:9939) (Figur 3) (KMR).

Syfte

Syftet med den arkeologiska utredningen var att utreda om fornlämningar berörs av det planerade arbetsföretaget. Skulle sedan tidigare okända fornlämningar påträffas skulle dessa preliminärt avgränsas.

Figur 3. Omgivande lämningars belägenhet gentemot utredningsområdet.

Områdesbeskrivning och fornlämningsmiljö

Utredningsområdet ligger inom ett högre beläget område centralt på Tynäsudden, vilken omgärdas av Vänern. Området på Tynäsudden består dels av ett hävdat kulturlandskap med öppna ytor och dels av kuperad skogsmark. Det aktuella utredningsområdet utgörs dels av kuperad skogsmark i väster och igenväxt flack åkermark med mindre skogsdungar samt gräsmatta i de centrala samt i de östra delarna. Området kantar i norr och söder mot befintlig bebyggelse samt öppen hävdad mark i söder och öster.

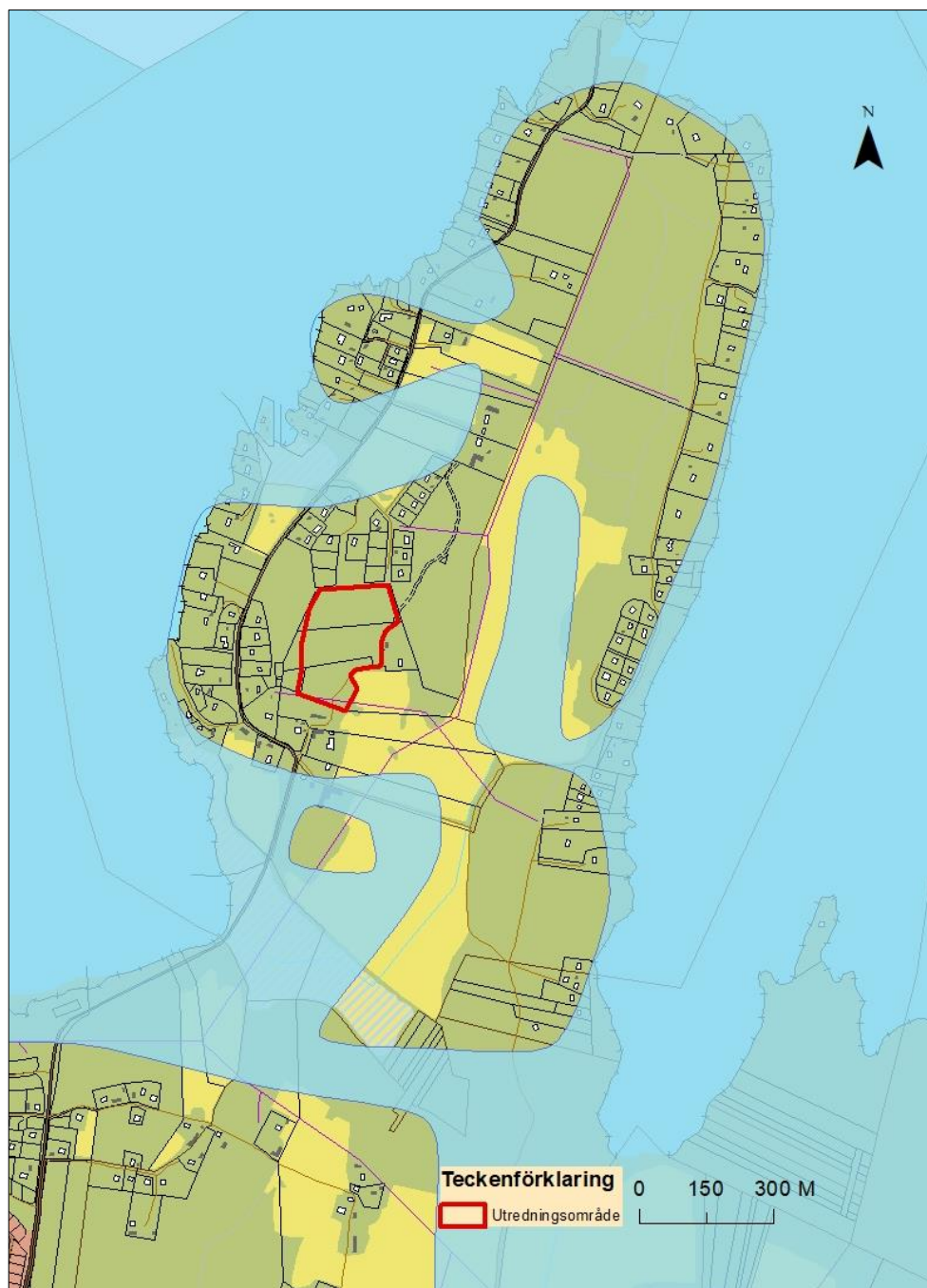
Fornlämningsbilden på Tynäsudden, och även på övriga delar av Hammarö, vittnar om att området var attraktivt för bosättningar från framförallt järnåldern (500 f.kr-1050 e.kr) och framåt. För 2500 år sedan utgjorde Tynäsudden en mindre ö i Vänern (se figur 5). För 2000 år sedan hade dock vattnet dragit sig tillbaka och Tynäsudden satt ihop med dagens Hammarö (SGU). De förhistoriska spåren på Tynäsudden består framförallt av gravar i form av högar samt av lösfynd med järnålderskaraktär. Gravhögar börjar anläggas i Värmland under andra hälften av romersk järnålder (omkring 200 e.kr.) och fortsätter att anläggas fram till vikingatid. Gravhögarna anläggs i regel i närheten av samtida bebyggelse, oftast placerade i odlings – och betesmarker. Högarna tenderar även att ligga inom avgränsade bygder vilket bidrar till att de inte är lika väl utspridda i landskapet som de äldre gravformerna som rösen och stensättningar vanligtvis är. Högarnas placering i landskapet indikerar att människorna blivit mer bofasta och övergått alltmer till en jordbruksekonomi baserad på såväl djurhållning som odling (Olsson 2019)

De lösfynd som påträffats på Tynäsudden består av en eldslagningssten och två sländtrissor (figur 4). I Värmland har dessa två föremålskategorier återfunnits på både boplatser och i gravar och de utgör därmed goda indikationer på att sådana finns i närområdet.

Figur. 4 Sländtrissa (VM 20068) och eldslagningssten (VM 20069) som påträffats SSV om utredningsområdet.

Fornlämningsbilden söder om Tynäsudden vittnar om ett liknande mönster där lämningarna främst kan knytas till järnålder. I Hovlanda finns bland annat en av Värmlands fyra runstenar. I Sätter och norr om dagens Hammarö kyrka finns större högggravfält från yngre järnålder.

Figur 5 Vattennivån på Tynäsudden för 2500 år sedan.

Arkeologiska undersökningar i närområdet

Från Hammarö finns exempel på utgrävningar av järnåldersboplatser samt gravfält som bidragit till en ökad kunskap om öns historia. Redan 1911 undersökte Knut Kjellmark gravfältet på Hammar (L2006:6). Gravfältet dateras till perioderna Vendeltid och Vikingatid och består framförallt av gravhögar. Utifrån Kjellmarks rapport går det att utläsa att tre gravar skiljer sig åt gentemot de övriga, dessa utgörs av grav nio som är en möjlig långhög, grav tio som är en möjlig skeppsättning och den så kallade drottninggraven som är 23 meter i diameter och två meter hög. Fyndmaterialet från gravarna bestod förutom av brända ben och kol av bland annat metallföremål som kan kopplas till hästuprustning som bland annat broddar men även av knivar, spikar och nitar. Det påträffades även smycken i form av glaspärlor, ben och hornföremål i form av kammar samt föremål kopplade till textil hantverk i form av vävtyngder av lera (Schedin 2000:194ff, KMR)

Söder om gravfältet på Hammar finns en registrerad boplat (L2007:8409) som delundersöktes 2001. Vid undersökningen påträffades anläggningar i form av stolphål, ett kulturlager, en kokgrop samt gropar och årderspår. Fynden bestod bland annat av keramik, slagg, skärvsten, ett bryne och brända ben. Boplatsen dateras till yngre järnålder och är därmed samtida med gravfältet.

En arkeologisk undersökning genomfördes 2003 av Värmlands Museum vid Sätter på Hammarö, cirka 4,5 kilometer söder om Tynäsudden. Undersökningen resulterade i lämningar efter en gårdsenhet som daterades till perioden förromersk järnålder, omkring 350 f.kr. – 20 e. kr. Inom boplatsen påträffades ett treskeppigt långhus som bestod av 25 synliga stolphål samt en härd. Boplatsen beskrivs som en lantbruksgård med ett bostadshus och flera mindre byggnader och ytor som tjänat som produktionsplatser. Fyndmaterialet bestod bland annat av keramik, bränd- eller sintrad lera, en osäker eldslagningssten och en malstenslöpare (Olsson & Walbom 2004).

År 2007 genomförde Värmlands Museum en särskild arkeologisk utredning med kompletterande förundersökning och undersökning i närheten av gården Torp, centralt på Hammarö. Undersökningen berörde ett område med tre sedan tidigare kända röjningsrösen. Utredningen resulterade i att ytterligare 33 röjningsrösen registrerades inom en 1500 m² stora undersökningsytan, vid undersökningen påträffade även två tydliga åkerytor. Utifrån resultatet av grävningen kunde tre aktivitetsfaser identifieras.

- Fas 1: 980 – 1160 e.kr.
- Fas 2: 1205 – 1290 e.kr.
- Fas 3: 1440 – 1640 e.kr.

Under den första fasen har platsen avbränts för röjning och sedan brukats i omgångar fram till omkring år 1640 (Forsell 2008).

Genomförande

Förutsättningar

Den arkeologiska utredningen genomfördes mellan den 23 – 25 juni år 2020. Utredningsområdet bestod av delvis kuperad stenig skogsmark i väst samt flack igenväxt åkermark och gräsmatta i de centrala och östra delarna. Vegetationen i utredningsområdet bestod i västra delen av blandskog med delvis tät lövsly samt av ängsvall med skogsdungar och en yta som utgjorde en gräsmatta i de centrala och östra delarna. Vid utredningstillfället var det ovanligt varmt vilket ledde till torka som till viss del försvårade arbetet vid schaktning samt att vegetationen var mycket hög vilket bidrog till att delar av området var svårinventerat. Innan utredningen genomfördes en okulär besiktning av området som delades in i två delområden utifrån de topografiska förhållandena på platsen. I delområde 1, som utgör den kuperade skogbevuxta västra delen av utredningsområdet föreslogs att området enbart inventerades. Delområde 2 som bestod av den flackare igenvuxta åker/ängsmarken samt gräsmatta i vilken fem ytor pekades ut utifrån deras topografiska förhållanden samt högre fornlämningspotential och som avsågs undersökas med sökschakt.

Avgränsning

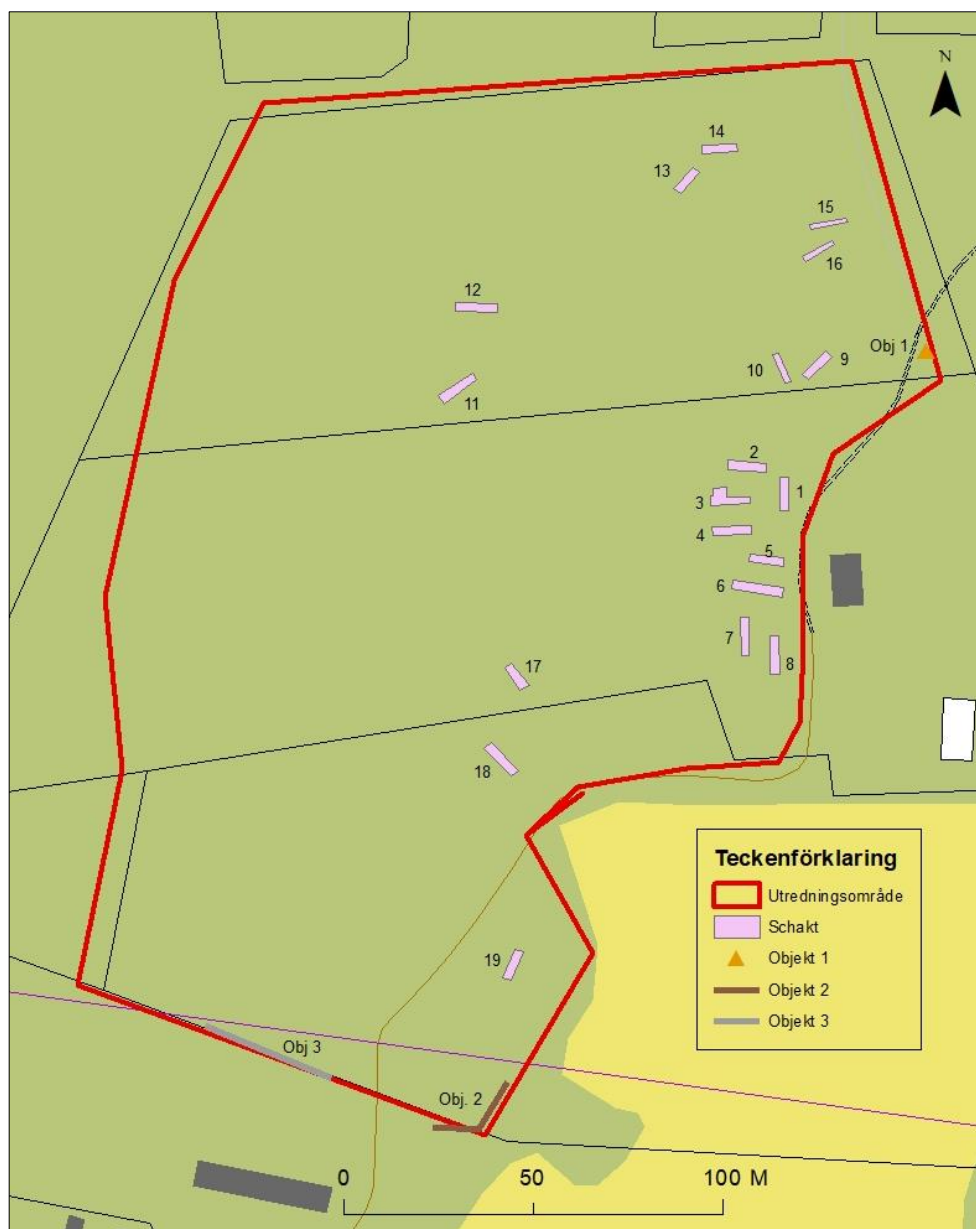
Utredningsområdet omfattar en yta om cirka 4,5 hektar som utredes genom sökschakt och inventering. Totalt grävdes 19 sökschakt som omfattar en yta om cirka 402 m² och till ett djup om 0,2-0,5 meter.

Metod

Utredningsområdet undersöktes dels med sökschakt med en mellanstor grävmaskin (8,6 ton) med en skopbredd på 1,2 meter. Där misstänkta arkeologiska lager framkom avstannades maskingrävning och handgrävning vidtog. Påträffade lämningar och schakt dokumenterades skriftligen och med digitala foton. Schaktningen företogs under överinseende av två arkeologer. Återstående av utredningsområdet inventerades med hjälp av GPS (Riksantikvarieämbetets applikation Fältreg). Efter utredningen mättes schakten in med GPS med nätverk-RTK innan de fylldes igen och planades ut. Bearbetning av inmätta filer gjordes efter fältarbetet genom ett tillägg i programmet Arcmap 10.8.

Avvikelse

I undersökningsplanen anges att beräknad schaktad yta uppgår till cirka 450 m². Vid utredningstillfället undersöktes sammanlagt 402 m² och innan avslutad utredning kontaktades Länsstyrelsen kontaktperson för utredningen och informerades om den totala ytan som schaktats.

Figur 6. Schakten och objektens belägenhet i utredningsområdet.

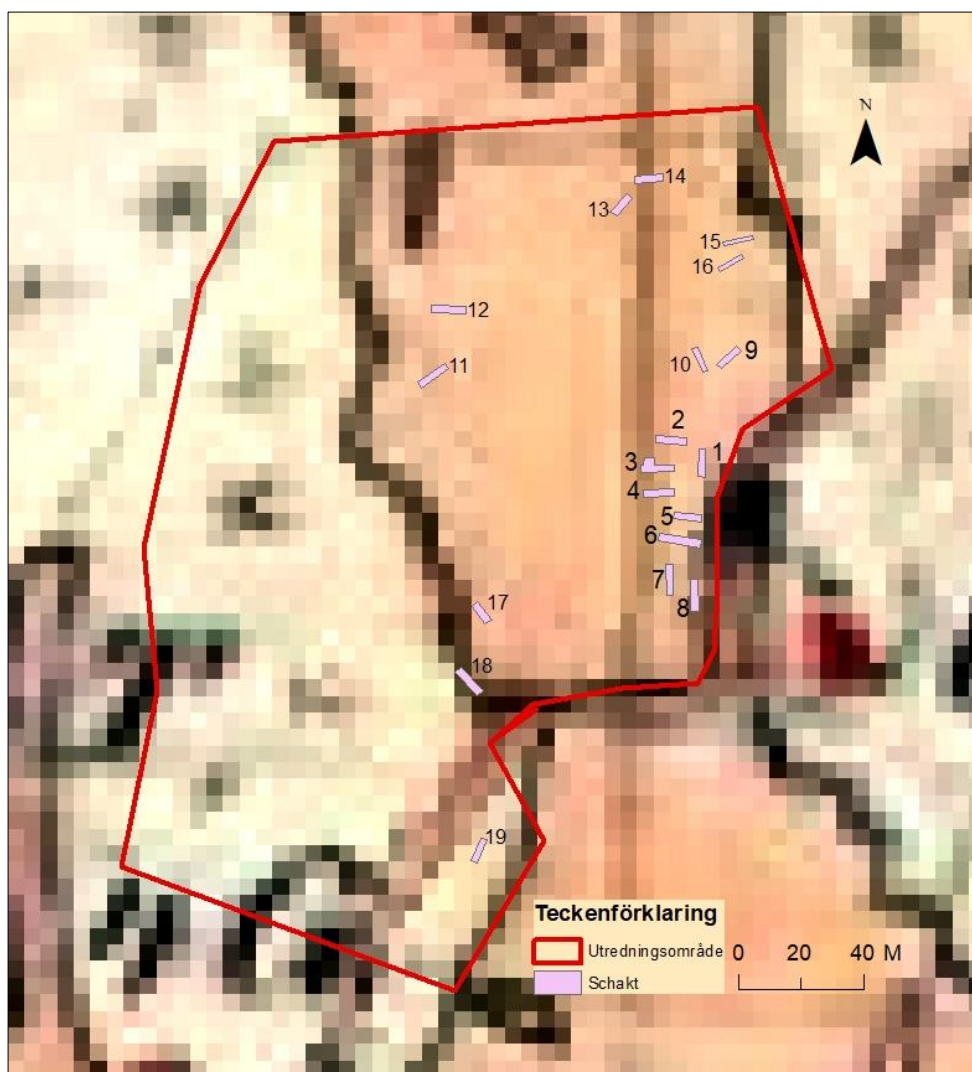

Figur 7. Arbetsbild som visar schakt 1 närmast i bild. Foto från O. Foto Johan Richardson Värmlands Museum.

Resultat

Schakt 1-19

Sammanlagt grävdes 19 sökschakt fördelade på de fem ytor som uppmärksammades vid den okulära besiktningen (se figur 6). Schaktens längd varierade mellan 8 - 13 meter, 1,4 – 2,5 meter breda samt 0,2 – 0,5 meter djupa. Sammanlagt grävdes en yta av 402 m². Schakt 1 – 18 låg inom en yta som utgjorde åker i den häradsekonomska kartan från slutet av 1800 – talet (Se figur 8). I schakten påträffades enstaka skärvor av yngre rödgods samt korroderade järnföremål. I schakt nio, elva och sexton noterades även plogspår i undergrunden. Sammanlagt påträffades tre anläggningar varav två påträffades i schakt tre (A1 och A2) och en i schakt sex (A3). Schakt tre breddades i norr för att avgränsa A2 samt för att utreda om ytterligare anläggningar kunde påträffas. För utförligare schaktbeskrivningar se bilaga 1.

Figur 8. Schaktens belägenhet utifrån den Häradsekonomska kartan från slutet av 1800 – talet.

A1 Stolphål

I västra delen av schakt tre påträffades ett solitärt stolphål. Anläggningen hade en oval form och var 0,32x0,26 (Ö-V) meter stor och 0,22 meter djup. Anläggningen snittades i dess södra del. Fyllningen bestod av mörkbrun sandig silt med enstaka kolfläckar. På ytan gjordes ett fynd av en korroderad järnnit.

Figur 9. Närbild på A1. Foto från S. Foto Johan Richardson, Värmlands Museum.

A2 Nedgrävning/grop.

Cirka 0,15 meter väster om A1 påträffades en nedgrävning/grop. För att avgöra anläggningens storlek breddades schakt tre norrut. Anläggningen hade en oval/subrektangulär form och var 2,7x1,8 (Ö-V) meter stor och 0,45 meter djup. Cirka 10 % i anläggningens sydöstra hörn undersöktes. Fyllningen bestod av två lager varav de översta lagret (0,15 meter djupt) var lucker ljusbrun flammig sand som tolkats utgöra återdeponerad undergrund. Det undre lagret (0,3 – 0,45 meter djupt) bestod av lucker mörkbrun siltig sand. I det undre lagret påträffades tegelkross vilket bidrar till att anläggningen tolkats utgöra en sentida nedgrävning.

Figur 10. Närbild på A2 samt A1 i höger i bild. Foto från S. Foto av Johan Richardson Värmlands Museum.

A3 Nedgrävning

Centralt i schakt sex påträffades en nedgrävning som undersöktes genom snitt i centrala delen. Anläggningen hade en linjär/oval form och var 2,9 (VNV – ONO och NNV – SSO) lång, 0,4 meter bred och 0,23 meter djup. Fyllningen bestod av lucker flammig ljusbrun/mörkbrun siltig sand. Nedgrävningen hade en skarp kant åt syd och en rundad botten. Inga fynd framkom. Utgör möjligen en del av ett dräneringsdike

Figur 11. Närbild av A3. Foto från O. Foto av Johan Richardson Värmlands Museum.

Inventering av utredningsområdet.

Vid inventeringen av utredningsområdet påträffades tre objekt (se figur 12-14). De tre objekten bedöms ha den antikvariska statusen övrig kulturhistorisk lämning. För utförligare beskrivning av de påträffade objekten se bilaga 2.

Obj. nr	Lämningstyp	Antikvarisk bedömning
1	Gränsmärke	Övrig kulturhistorisk lämning
2	Stenmur	Övrig kulturhistorisk lämning
3	Stenmur	Övrig kulturhistorisk lämning

Figur 12. Objekt 1. Foto från O. Foto Johan Richardson, Värmlands Museum

Figur 13. Del av objekt 2. Foto från SV. Foto Johan Richardson, Värmlands Museum

Figur 14. Detaljbild på objekt 3. Foto från SSV. Foto Johan Richardson, Värmlands Museum

Tolkande sammanfattning

En arkeologisk utredning utfördes av personal från Värmlands Museum under perioden 23 – 25 juni 2020 inom ett begränsat undersökningsområde vid Högåsen, Västra Tye, Hammarö socken och kommun, Värmlands län. Uppdraget utfördes då Hammarö kommun tagit fram förslag på ny detaljplan över området vars syfte är att möjliggöra för cirka 15 bostäder med tillhörande infrastruktur.

Vid den arkeologiska utredningen grävdes sammanlagt 19 sökschakt. En majoritet av schakten var placerade i ytor som utgjorde åkermark under slutet av 1800 – talet. I schakt tre framkom två anläggningar i form av ett solitärt stolphål (A1) samt en nedgrävning (A2). I schakt sex framkom ytterligare en anläggning i form av en nedgrävning (A3). Utifrån fyndmaterial och anläggningarnas form tolkades de utgöra sentida lämningar. Inga andra lämningar som indikerar förhistorisk aktivitet framkom. Vid inventeringen av undersökningsområdet påträffades tre objekt som bestod av ett gränsmärke (Objekt 1) samt två hägnadskonstruktioner i form av stenmurar (Objekt 2 & 3). Objektens antikvariska status är övrig kulturhistorisk lämning.

Fornlämningsbilden på Hammarö indikerar att området varit attraktivt för bosättningar från framförallt järnåldern och framåt. På Tynäsudden återfinns bland annat ett fåtal gravhögar, en fångstgrop, en skålgropslokal samt lösfynd av sländtrissor och eldslagningstenar. Tidigare arkeologiska undersökningarna vid exempelvis Hammar har även påvisat att det finns en nära relation mellan bosättningar och gravar. Omkring 500 meter ifrån det aktuella utredningsområdet återfinns en gravhög, en möjlig gravhög samt skålgropslokalen, vilket indikerar att en samtida boplats återfinns i närområdet. Sydväst samt öster om utredningsområdet har lösfynden av sländtrissorna samt eldslagningssstenen påträffats vilket ger en indikation om att det är i dessa områden som möjliga samtida boplatser kan återfinnas.

Källor

Litteratur

Forsell. E	2008. Fossil åkermark vid Torp – Hammarö socken och kommun. Värmlands län. Värmlands Museums rapportserie 2008:40
Olsson. H	2019. Järnåldern i Värmland. Slutrapport över Värmlands Museums arbete 2015 – 2018. Värmlands Museums rapportserie 2019:07
Olsson. H & Wallbom B.	2004. Järnåldersgården vid Sättersviken. RAÄ 80b, Hammarö socken, Hammarö kommun, Värmlands län. Värmlands Museums rapportserie 2004:15.
Ortnamn i Värmlands län.	1926. Del VII Karlstads härad.
Schedin P.	2000. Möten med Värmland – om kontakter under järnåldern. Gotarc Gothenburg Archaeological theses Series B No 14. Göteborg.

Kartor

Häradsekonomska kartan Hammarö J112-71-23. Rikets allmänna kartverks arkiv.

Övriga uppgifter

Kulturmiljöregistret (<https://app.raa.se/open/fornsok/>)

Värmlands Museums Topografiska Arkiv

Sveriges geologiska undersökning (http://apps.sgu.se/kartgenerator/maporder_sv.html)

Tekniska och administrativa uppgifter

Värmlands Museums dnr:	20.270.0079
Länsstyrelsens dnr:	431-4277-2020
Uppdragsgivare:	Hammarö Kommun
Typ av undersökning:	Arkeologisk utredning
Utförandetid: fältarbete:	23 – 25 juni 2020
Berörda fornlämningar:	
Fastighet:	Västra Tye 1:3, 1:4, 1:55, 1:56, 1:135, s:5 Västra Tye s:11
Exploateringsyta:	Cirka 402 m ²
Län:	Värmland
Landskap:	Värmland
Kommun:	Hammarö
Socken:	Hammarö
Fornlämningsnummer:	
Fornlämningstyp:	
Koordinatsystem:	Sweref 99 TM
Höjdsystem:	RH00
Inmätningssystem:	GNSS med nätverks-RTK
Projektledare:	Johan Richardson
Fältpersonal:	Ellinor Larsson, Johan Richardson
Foto (om en annat angivet):	Johan Richardson
Kvalitetssäkring:	Hans Olsson
Inmätning:	Johan Richardson, Ellinor Larsson Värmlands Museum
Dokumentationshandlingar	Digitalt dokumentationsmaterial som mätfiler och fotografier samt handskrivna beskrivningar över schakt och sektioner förvaras på Värmlands Museum.
Fynd:	Inga fynd tillvaratogs.
Godkänd av Länsstyrelsen:	2020-09-07

Bilaga 1. Schaktbeskrivning

Schaktnr	Storlek och djup	Riktning	Kommentar	Anläggningar
1	8,6x2,4 m 0,35-0,4 m dj	N-S	Rektangulärt, i svag V-sluttande terräng Gräsmatta 0,05 m. Matjord 0,3 m. undergrund ljusbrun sand	Ingen förekomst
2	10x2,4 m 0,3 m dj.	Ö-V	Rektangulärt, i svag V-sluttande terräng Gräsmatta 0,05 m. Matjord 0,25 m. Undergrund ljusbrun sand. Mörkfärgning efter stenlyft i UG.	Ingen förekomst
3	10x2-5 m 0,3 m dj.	O-V	Oregelbundet, i svag V sluttande terräng Gräsmatta 0,05 m. Matjord 0,25 m. Undergrund ljusbrun sand. Schaktet breddades i NV hörnet för att utreda A2 samt undersöka om ytterligare anläggningar framkom.	A1, A2
4	10x2,2 m 0,3 m dj	Ö-V	Rektangulärt, i svag V-sluttande terräng. Gräsmatta 0,05 m. Matjord 0,25 m. Undergrund ljusbrun sand	Ingen förekomst
5	9x2,2 m 0,3 m dj	Ö-V	Rektangulärt, i svag V-sluttande terräng. Gräsmatta 0,05 m. Matjord 0,25 m. Undergrund ljusbrun sand. Mörkfärgning efter stenlyft i SO. 5 st, ca 0,3 m st, löstliggande stenar i SÖ-hörnet i matjorden.	Ingen förekomst
6	13x2,5 m 0,25-0,35 m dj.	Ö-V	Rektangulärt, i svag V-sluttande terräng. Gräsmatta 0,05 m. Matjord 0,3 m. Undergrund ljusbrun sand. Schaktets V-del djupgrävdes till 1,3 m djup vilket fortsatt bestod av sand.	A3
7	10x2,5 m 0,3-0,35 m dj.	N-S	Rektangulärt, i en svag V-sluttande terräng. Gräsmatta 0,05 m. Matjord 0,3 m. Undergrund ljusbrun sand.	Ingen förekomst
8	10x2,4 m 0,25-0,3 m dj.	N-S	Rektangulärt, i en svag V-sluttande terräng. Gräsmatta 0,05 m. Matjord 0,20-0,25 m. undergrund ljusbrun sand. En skärva yngre rödgoods samt ett djurben påträffades i matjorden.	Ingen förekomst
9	9x1,9 m 0,2-0,25 m dj.	NNO-SSV	Rektangulärt, i flackare terräng i skogsparti. Växthorisont, 0,05m. Matjord 0,2 m. Undergrund. Kompakt ljusbrun/beige lera. Synliga plogspår i UG över hela schaktet med en koncentration i N delen.	Ingen förekomst
10	8,5x1,8 m 0,35-0,4 m dj.	NNV-SSO	Rektangulärt, i svag V sluttande terräng i skogsparti. Växthorisont 0,05 m. Matjord 0,3 m. Undergrund ljusbrun sand	Ingen förekomst
11	11x2,2 m 0,2-0,25 m dj.	ONO-VSV	Rektangulärt, i svag O sluttande terräng invid hage. Gräshorisont 0,05 m. Matjord 0,15-0,2 m. Undergrund kompakt ljusbrun/beige lera. Plogspår i UG, i matjorden påträffades 1 skärva yngre rödgods.	Ingen förekomst
12	11x2,2 m 0,2-0,25 m dj.	Ö-V	Rektangulärt, i svag O sluttande terräng invid hage. Gräshorisont 0,05m. Matjord 0,15-0,2 m. Undergrund kompakt gråflamig lera.	Ingen förekomst

13	8x2 m 0,3-0,5 m dj.	N-S	Rektangulärt i flack öppen terräng Gräshorisont 0,05 m. Matjord 0,25-0,5 m Undergrund varierar, ljusbrun sand i S kompakt ljusbrunlera i N och centralt	Ingen förekomst
14	10x2,4 m 0,3 m dj.	Ö-V	Rektangulärt, i svag V-sluttandeöppen terräng. Gräshorisont 0,1 m. Matjord 0,25 m. Undergrund brun sand med enstakta rotstörningar	Ingen förekomst
15	10x1,4 m 0,2-0,25 m dj	Ö-V	Rekatunglärt, i flack öppen terräng. Gräshorisont 0,05 m. Matjord 0,2 m. undergrund kompakt grå lera	Ingen förekomst
16	9x1,4 m 0,2 m dj.	Ö-V	Rektangulärt i svag V sluttande terräng. Gräshorisont 0,05 m. Matjord 0,15 m. Undergrund kompakt beige lera. Plogspår i undergrund, ca 0,03 m dj.	Ingen förekomst
17	7,5x2,4 m 0,3-0,4 m dj	NV-SO	Rekatunglärt, i svag S sluttande terräng i brytning mellan skog och äng. Hummus 0,07 m. Mörkgrå kompakt silt 0,25-0,3 m. Undergrund kompakt siltig lera.	Ingen förekomst
18	10x2,4 m 0,25 m dj	NNV-SSO	Rektangulär, i svag O sluttande terräng. Hummus 0,1 m Mörkgrå kompakt silt 0,15 m. Ungergrund kompakt grå/beige siltig lera. 1 bit tegelkross i UG.	Ingen förekomst
19	8x2,5 m 0,01-0,4 m dj	N-S	Rekatunglärt, i flack terräng i skogsparti. Berg i V delen av schaktet direkt under mossen. I Ö hummös jord med mycket lös sten, 0,1-0,8 m st. Berg i Ö på 0,4 m dj.	Ingen förekomst

Bilaga 2. Objektbeskrivning

Objekt nr	Lämningstyp	Markslag	Skog	Beskrivning	Terräng	Antikvarisk bedömning
1	Gränsmärke	Skogsmark	Blandskog	Gränssten, 1 m h, 0,4 m br och 0,3 m tj. Uppallad av 5 stenar, 0,3-0,6 m st.	På en svag N sluttande mindre åsrygg, invid en uppklippt väg/stig	Övrig kulturhistorisk lämning
2	Stenmur	Skogsmark	Blandskog	Stenmur, ca 26 m l, 1-1,5 m br och 0,4-0,5 m h. Består av 0,2-0,5 m st. stenar. Muren har en vinkelform och går dels i en NNO riktning samt i en O riktning.	I svag S sluttande terräng	Övrig kulturhistorisk lämning
3	Stenmur	Skogsmark	Blandskog	Stenmur, ca 36 m l, 1 m br och 0,2-0,5 m h. Består av 0,1-0,5 m st. stenar. Muren har en linjär form, VNV-SOS.	I svag S sluttning	Övrig kulturhistorisk lämning

VÄRMLANDS
MUSEUM